

Títol: Guia de la Festa del Pi

Contingut: Descripció de la Festa del Pi acompanyada amb moltes fotografies de cada un dels actes més importants de la festa.

Any:1994

Realització: CARRASCO,Toni; PARÉ,Josep; MARTÍN,Iolanda; SARDÀ,Lluís

Edició: Associació de Galejadors i "El Portal" de Centelles

Impressió: Impremta Moderna, SCCL.

Nota: Hi ha un petit full amb una rectificació de la llista dels galejadors

Recerca: Josep Rovira i Cullell

Aquesta guia de la Festa del Pi és una iniciativa conjunta de l'Associació de Galejadors i la revista "El Portal" de Centelles. Pretén ser una petita mostra del què significa la festa més emblemàtica i representativa de Centelles. Com cada any se celebra el dia 30 de desembre tal com ha succeït fa més de 200 anys. Alguns amants de la festa parlen d'orígens més remots, perduts en el silenci dels segles. Sigui quin sigui el seu origen, és una festa arrelada al poble i coneguda arreu de Catalunya i altres països. Congrega tot el poble durant poques hores en una fusió de pólvora, tradició i fressa.

Tots els centellencs saben que es la seva festa per excel·lència, llevat d'alguns tots els que poden hi asisteixen. No els importa ni el soroll, ni l'olor de la pólvora, ni el cansament d'un matí fatigós. Tant l'oida, l'olfacte, la vista i el tacte són els sentits protagonistes.

Però la festivitat és oberta a tothom. Cada any la concurrència és més nombrosa i el bosc i els carrers s'atapaeixen. Diversos quilos de botifarra i alguns litres de vi també formen part de la celebració.

La culminació s'esdevé el 30 de desembre. Tanmateix hi ha uns dies claus - anteriors i posteriors - que, tot i que no són tan concorreguts, també formen part de la Festa del Pi. Aquesta guia recull breument les activitats que es realitzen abans, durant i després del dia 30.

Alguns llibres per a conèixer millor la Festa del Pi.

AMADES, Joan: *Costumari Català*. Salvat Editorial. 4 volums. 1956.

CABALLÉ i CLOS: *Folklore Catalán*. Barcelona. Editorial Freixenet. 1947.

DELGADO, Manuel: *La Festa a Catalunya, avui*. Editorial Barcanova. 1992.

GIOL, Alfons; ROVIRA, Josep; SOLER, Joan: *La Festa del Pi de Centelles*. Sant Cugat del Vallès. Ed. Rourich. 1992.

PLADEVALL, Antoni: *Centelles, aproximació a la seva Història*. Ajuntament de Centelles i Eumo 1987.

REVISTA QUICARELL: *La Festa del Pi de Centelles*. Desembre de 1976.

SOLÀ, Fortià: *El Pi de Centelles*. Vic. Tipografia Balmesiana; 1918.

Publicació Promoguda per edicions El Portal de Centelles i l'Associació de Galejadors de Santa Coloma.

Realització: Toni Carrasco, Josep Paré, Iolanda Martín, Lluís Sardà.

Foto portada: Toni Carrasco.

Imprimeix: Impremta Moderna, SCCL.

Dipòsit legal: B-36641-1994

Adreça: apt. correus 54 (08540. Centelles)

Assemblea de Galejadors

L'Associació de Galejadors de Santa Coloma de Centelles es va constituir l'any 1976. Des d'aleshores és l'entitat que vetlla pel desenvolupament i bon funcionament de la festa amb la col·laboració del Ajuntament, el qual realitza els tràmits per a la compra dels més de 300 quilos de pólvora i es fa càrrec d'algunes despeses que es necessiten.

L'assemblea de galejadors, que se celebra la primera quinzena de desembre, serveix per a informar anualment els seus membres de la situació d'entitat i alhora renovar la junta, si s'escau. Entre altres activitats, la junta vetlla per la seguretat dels galejadors, per recuperar elements oblidats de la festa i reincorporar-los de nou o per a establir les normes pertinents d'actuació dels galejadors el dia 30 de desembre i així intentar que resulti més llúida la festivitat.

El control de seguretat de les armes, la incorporació d'una insígnia per a identificar els galejadors associats i la recuperació del bosc són algunes de les accions més destacades que ha portat a terme l'Associació de Galejadors de Santa Coloma.

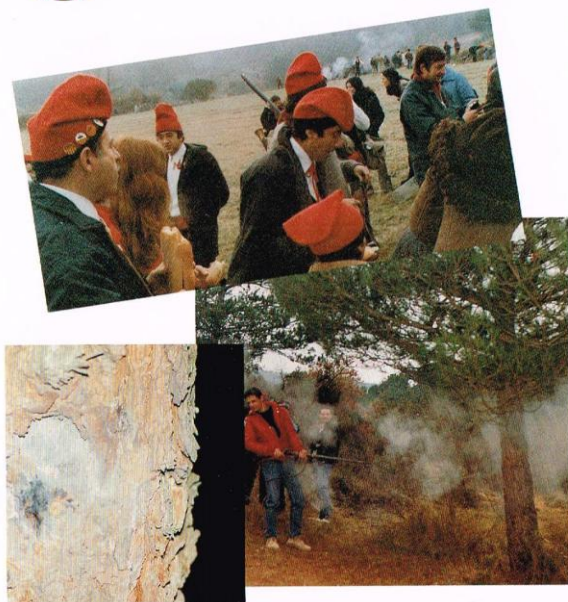
També, en els darrers anys, s'ha iniciat una plantada de pins per a pal·liar, encara que sigui simbòlicament, el pi que es talla anualment a les rodalies del poble.

AUTORS DE LES FOTOGRAFIES D'AQUESTA GUIA:

Toni Carrasco
Iolanda Martín
Margarita Musach
Manuel Pagés
Josep Paré
Andreu Pujol
Montse Riera
Lluís Sardà

Sant Esteve, dia de senyalar el pi

Per Sant Esteve alguns galejadors es troben per a celebrar un bon esmorzar al bosc i escollir el pi més bonic. Un cop triat, després de moltes discussions sobre quin és el més adient, se li dispara un tret d'escopeta amb una pedra dins perquè quedi ben senyalat. Llavors només cal fer saber al propietari quin és el pi escollit.

Confecció dels ramells de pomes i neules

La confecció dels ramells de pomes, les garlandes de pa d'àngel i els estels fets d'una pasta que els centellenes coneixen com a *martí-mocós*, es fan la nit del dia 29 als baixos de l'ajuntament. Per fer els penjolls que engalanaran el pi penjat, cal paciència i traça, perquè les garlandes han de tenir la mida exacta..

Repartiment de la pólvora

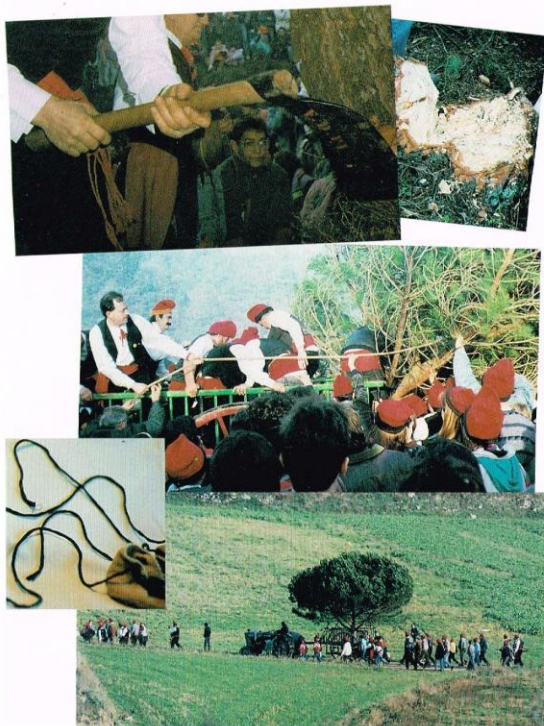
Sense soroll la festa no seria el que és, per això el dia abans es fa el repartiment dels pistons i la pólvora. Simultàniament es donen les darreres instruccions als galejadors. També es fa una revisió de l'arma perquè estigui en condicions adients. Alguns comencen ja al vespre a disparar alguns trets per assegurar que el dia 30 no fallarà res.

Festa del pi

Tan bon punt neix el dia ja es respira festa al poble. La missa de galejadors de les set del matí dona pas als primers trets, que després i conviden anar al bosc a recollir el pi que s'oferirà a la santa.

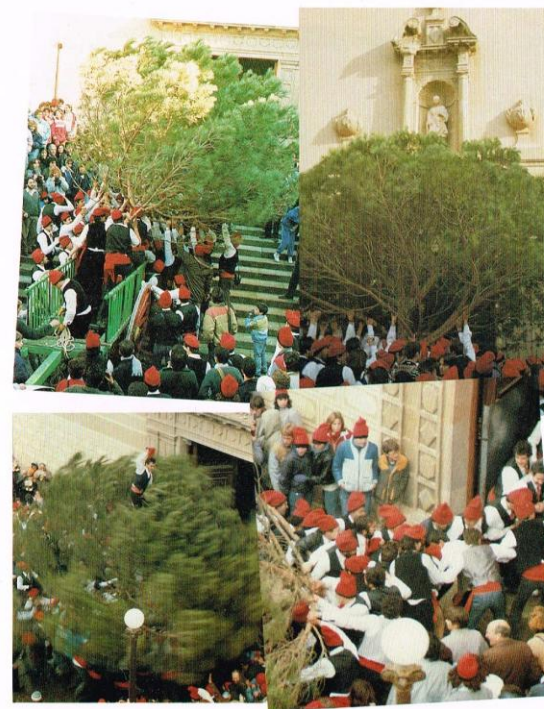
La natura i l'home s'uneixen en un compromís mutu per a celebrar junts una gran diada. La natura permet que l'home escapci amb una destal un pi, perquè la carreta, carregada amb l'esforç dels galejadors pugui portar el pi escollit cap a la plaça i finalment a l'església.

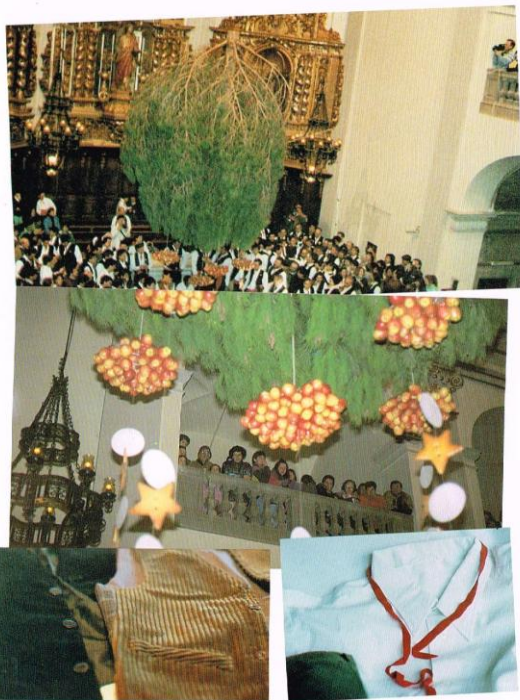
Mentre al poble ressonen les escopetades, des de dalt del campanar, que anuncien que a les dotze el pi entrarà pel carrer de Sant Joan acompanyat pels músics, els dansaires de l'Esbart del Pi, i els galejadors, que ompliran de fum i pólvora tot el trajecte fins a la plaça.

El moment més espectacular de la festa és al migdia a la plaça. El soroll és eixordador. Els galejadors solen gastar la pólvora que els queda. Disparen sols, en grup o alhora, omplint l'aire de pólvora i alguns papers. Tot seguit s'inicia el silenci amb el ball del pi, que es fa just abans d'enfilar el pi cap a l'església.

Alguns galejadors descarrergaran el pi de la carreta i a pes de braços el plantaran al replà de l'església. Els músics acompanyaran el galejador que, per sorteig, ha estat l'escollit de ballar a dalt del pi. Després d'unes giragonses cap a l'esquerra i a la dreta, tombaran recte el pi en la posició adequada per a entrar a l'església.

Mentre el pi es prepara per quedar penjat a sobre l'altar, els galejadors col·loquen a la copa els ramells de pomes i les garlandes. L'església, plena de gom a gom, acompanyarà amb l'Himne de santa Coloma, l'enlairament del pi, que restarà de cap per avall fins al dia de Reis.

Dia de Santa Coloma

Dia de Reis, es despenja el pi

El dia 31 els galejadors dispararan les darreres càrregues de pólvora al replà de l'església. El dia 6, Festa de Reis, es baixarà el pi i posteriorment es repartiran les pomes i les garlandes entre els galejadors.

Galejadors actuals

[illegible]

Cada tres anys es revisa la llista de membres que té l'Associació de Santa Coloma. Actualment només poden formar part de l'associació els fills de Centelles o les persones vinculades directament amb el poble. La gestió de l'entitat ha permès comptabilitzar el nombre de galejadors assistents cada any a la festa.

NOTA ACLARATÒRIA

Per error d'omissió, manquen els següents galejadors en el llistat de les pàgines 14 i 15 d'aquesta guia:

- J. Santander Santander	- J. Soler Mata
- L. Sardà Tanyà	- X. Soler Mata
- J. Sarrate del Río	- J. Soler Roma
- M. Sayós Motilla	- J. Soler Romeu